

Ljetna panorama II

Dubravka Šeparović Mušović

Dubravka Šeparović Mušović je sve ono što ne očekujete od velike operne dive. Perfekcionista u pripremi svake uloge i koncerta, glamurozna scenska pojava, mezzosopranistica kojoj tepaju da je nasljednica velike Dunje Vejzović... Ona je istodobno i žena s kojom je ugodno časkati o modi i šoping, Dubrovčanka koja će se bosa, bez pogovora, pentrati po stijenama ne bi li i njezin rodni grad ispao sjajno na fotografijama. Ona je i brižna mama dvojici dječaka koje je, baš uoči ovog razgovora, ostavila na odmoru na Pelješcu kako bi ih, sama tako kaže, sklonila od te operne ludnice uoči svog solističkog koncerta na Dubrovačkim ljetnim igrama. Koncert "Homage a Milka Trnina" je na programu u ponedjeljak, 29. srpnja, u Kneževom dvoru i zato prvo pitamo po čemu je specifičan svaki nastup u rodnom gradu.

- Dolazak u Dubrovnik meni je uvijek povratak u rodni grad, u roditeljsku kuću i tu me uvijek svladaju emocije. Roditelji su svakim danom sve stariji, tu su moja sestra i nećaci koji također dolaze iz Zagreba, ukratko puna kuća. Uz to ljeti je u Dubrovniku zaista prevruće. U pravilu ne pjevam ljeti jer na ovim temperaturama previše mi je spustiti se od kuće na Pločama do Grada, a kamoli još i pjevati, održati solistički recital. To traži zaista posebne napore, a i tako je ovdje u Dubrovniku sve drukčije - od emocija koje me uznemiruju do te strašne vrućine.

Kako uopće "običnom" čovjeku objasniti koliko je koncentracije potrebno za jedan solistički, pjevački koncert kad ste pred publikom samo vi i pijanist?

Razlikovala bih solistički koncert u nekim normalnim uvjetima, dakle u klimatiziranoj dvorani kad si u hotelu i u miru meditiraš, od solističkog recitala na jednom ljetnom festivalu koji treba otpjevati u poluotvorenom prostoru, a ništa te ne brani od utjecaja iz okoline. Za takav nastup umjetniku, a pjevaču posebno, treba puno veća snaga zato što su ljeti svuda oko tebe ljudi koji se opuštaju. A ti moraš održavati svoju vrhunsku formu kako bi mogao izdržati solo nastup. Dakle, iako je ljetno, nema opuštanja jer pjevačka forma mora biti napeta i moraš je iz dana u dan dizati na tu razinu da budeš najbolji što možeš na zakazanom koncertu.

Kako se "bilda" pjevačka forma?

Prije sam je doista bildala vježbanjem, a danas bildam psihom. Ne trebam više svaki dan satima vježbati, trebam razmišljati. A razmišljam hodajući, gledajući televiziju, kuhajući... Mojim se mislima vrte pjevačke fraze. Ponavljam tekst, razmišljam o sadržaju

Opera nudi ljudima odgovore na sva pitanja koja ih muče

Dubrovnik

Povratkom u rodni grad ne može pobjeći iz vlastita umjetničkog svijeta. Kako spaja taj svijet sa svakodnevicom u kojoj kuha za obitelj, brine se o djeci i kako ih sve skupa "štiti" od sebe kao operne pjevačice **Piše: Bojana Radović**

Opera se vraća na velika vrata, a glavni je razlog što je ona živa umjetnost. Ona jest danas!

Posao je svakog opernog pjevača misija; mora zaintrigirati, zadržati pažnju publike, a to može samo na jedan način – prenoseći joj istu publici neku poruku

ju i zanimljivo je da te svaki taj proces, posebno kada je riječ o Wagneru, dovede do drukčijeg rješenja. Evo, baš zato što sam sada nekoliko dana u Dubrovniku, moj je Wagner drukčiji, obojen drukčijim emocijama koje su me ovdje preplavile i koje ću pokazati na koncertu.

Koncert u Kneževu dvoru posvećen je Milki Trnini. Zna li Hrvatska danas kakvu je veliku umjetnicu imala?

Ti su koncerti moja misija da se široj publici pokaže značenje Milke Trnine. Ona je najveća wagnerijanka svih vremena, a ono što mene posebno fascinira, i što kao pjevačica današnjeg doba uvijek želim istaknuti, jest da mi danas nemamo i ne poznajemo nijednu jedinu njezinu snimku. Fascinantno je da je žena koju danas ne možemo čuti i dalje pjevačka legenda. Kad se čovjek zagleda u bit, vidi kako nam je i danas, u doba najveće tehnologije, najvažnija pisana riječ. Pisana ili prenesena riječ je temelj legende Milke Trnine, njezine veličine, to je ono što nam objašnjava tko je i što je ona bila. Danas vlada pomodarstvo nasnimavanja, stavljanja snimki na YouTube i zivkanja prijateljica i poznanika da to "lajkaju" i pišu komentare. Po meni je to jedna velika glupost i osobno imam jako malo snimki na YouTubeu. Time se ne bavim jer meni je važno da čovjek dođe na moj koncert, a još su mi važniji osjećaji koje će on s njega ponijeti, ono što su moja glazba i moj glas u njemu izazvali. Ako će se on sutradan jednom jedinom misli sjetiti mog koncerta, to mi je uspjeh veći od tisuću klikova na YouTubeu.

I to je moja veza s Milkom Trninom. Želim je slijediti jer tvrdim da se mi umjetnici maksimalno moramo davati u živim izvedbama i da je to naše poslanje. Mi publici prenosimo emocije i to je najbolje činiti uživo.

Ima li danas, za takvo poslanje, dovoljno operne publike?

Ima je sve više. Danas se opera vraća na velika vrata, a glavni je razlog to što je ona živa umjetnost. Ona jest danas! Ljudi vole gledati umjetnike koji se trude ispred njih, koji su za njih nešto naučili, pripremili. Publika osjeća da su to trenuci u kojima im umjetnici pružaju prave emocije. I zato će se opera sve više – naravno i putem ekranizacija i živih prijenosa najvećih djela – širiti. Ona definitivno ima budućnost. No, odgovornost za tu budućnost leži na nama umjetnicima. Neki ljudi, naime, misle da nisu dovoljno obrazovani da bi mogli slijediti neku izvedbu, ali tu se varaju. Svaki čovjek će prepoznati iskrenu emociju i prepoznat će kada netko dobro pjeva.

To se ne može ne čuti?

Ne može, a kako bi to došlo do publike, uz nas izvođače tu su i dobri dirigenti i dobri redatelji. Istina je i to da opera danas prolazi kroz veliku eksperimentalnu fazu i možemo vidjeti vrlo različite pokušaje da je se modernizira. Na kraju to jest nužnost kako bismo se vratili onoj klasičnoj operi u kojoj će se slijediti upute koje su ostavili sami autori. **Kakva će onda biti ta budućnost opere? Kako je vi vidite?**

Ona će se potpuno odmaknuti od fame da je opera dosadna. Osobno bih htjela ljudima pokazati da je opera danas jako moderna,

Prije sam pjevačku formu bildala vježbanjem, a danas je bildam psihom. Ne trebam više svaki dan satima vježbati. Trebam razmišljati. A razmišljam hodajući, kuhajući...

Kad se čovjek zagleda, vidi da je i danas, u doba najveće tehnologije, najvažnija pisana riječ. Pisana ili prenesena riječ je i temelj legende o Milki Trnini čijih zvučnih zapisa nema

da nam pruža odgovore za kojima svatko od nas traga u svom životu. A posao je svakog opernog pjevača, nekada, danas i ubuduće, misija; on mora zaintrigirati, mora zadržati pažnju publike, a to može postići na samo jedan način – prenoseći joj istu publici neku poruku. Zato je danas sve važnije, ne samo pjevanje nego i način na koji se pjeva. Nije danas više dovoljno imati lijep glas, uredan vibrato i ispravavati točno sve fraze. Danas je važno kroz pjevanje nešto reći, poručiti jer svako pjevanje govori o nečemu i mi moramo publici prenijeti tu poruku.

Već ste spomenuli Wagnera. Na sceni HK Zagreb ostvarili ste dvije velike wagnerijanske uloge Kundry u "Parsifalu" i Ortrud u "Lohengrinu". Kako ste s njima zadovoljni?

Najvažnije mi je da meni te uloge nisu pale s neba. Puno se stvari prije njih trebalo dogoditi i poklopiti. U Wagnera se ne može kretati ako pjevačica iza sebe nema otpjevane najveće dramske uloge tipa Carmen. Ja sve to ima: pedeset Carmen, trideset Amneris (u "Aide", op.a), i mnoge druge. I tek nakon toga sam krenula u Wagnera. A Wagner je Wagner samo onda kad se jasno izgovara tekst. Naučiti izgovarati njemački tekst, pjevati ga, za to treba imati tim ljudi iza sebe koji će vas za to spremati. Zato je moja velika sreća bila što sam imala priliku pjevati Wagnera u Njemačkoj. Iako je bila riječ o manjoj ulozi, to mi je pomoglo da izgradim sve ono što je došlo poslije. Kundry je bila moja prva velika uloga u Wagneru i kada sam nju svladala, mislila sam da će

Aktivan umjetnik se ne može odmarati

■ Nakon solističkog koncerta na Igrama sudjelujete i na koncertu "Ulicama moga grada" posvećenog Đeli Jusiću. Kakvo ljetno slijedi nakon toga? Ima li vremena za odmor?

Davno sam naučila da je umjetnik kao sportaš: dok je aktivan, nikada se ne može opustiti. Nekoliko puta su moja opuštanja završila loše i najveće probleme s glasnica sam uvijek imala polije ljeta, nakon mjesec dana šutnje. Tada bih puna nove snage i nove energije krenula vježbati i tada su mi se uvijek pobunile glasnice. I slijedilo je barem još dva tjedna nove šutnje dok se one ne bi oporavile. Mi smo umjetnici uvijek u napetom stanju, usmjereni u buduće projekte. Ja sam u mislim već u sljedećoj sezoni i to nikad

ne prestaje. I zato je i ljetno opuštanje dozirano. Da, provest ću ostatak kolovoza na brodu sa suprugom i sinovima, ali nikad to nije sto posto opušteno. I neće to biti sve dok pjevam. Nikada se neću moći odmarati opušteno do kraja i zaboraviti da pjevanje postoji. Ne dok pjevam! I to je tako sa svakim umjetnikom.

■ Što je najvažnije u sezoni koja dolazi?

Meni je najvažnije to da ima posla. Zaista su teška vremena. Recesija posebno pogađa kulturu i nisu neka vremena za hvaljenje velikim uspjesima. Na sreću, čekaju me lijepi projekti, sretna sam da me i dalje zovu izvan granica Hrvatske, da sam aktivna. Zato i ne bih voljela sada nešto najavljivati jer sve će pokazati vrijeme. Važno je samo to da pjevam.

GRO JEKVIĆ/PIRELL

Dolazak u Dubrovnik je povratak u rodni grad

